

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 23.

V Ljubljani, dné 5. junija 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četr leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravištvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni, navadni v Ljubljani.

Konec zasedanju!

Zaprta se je zadnje sredo zloglasna menažerija na Dunaju. Ministerski predsednik grof Badeni je v kratkih besedah zatvoril državni zbor in napravil konec dvanajsti sesiji. Zaprl je pa tudi sapo kričavi levici, ki obstaja iz razdirajočih življev. Za blagor naroda ne more delati ta levica, ker nima srca na pravem mestu. Italijani je imajo v Rimu, nemški nacionalci v Berlinu, socijalni demokratje v francoski revoluciji, nemški liberalci in Židje pa v svojih žepih. Vsi ti ljudje nekaj mesecev vsaj pod pečatom poslanske imunitete ne bodo prodajali svojih glupostij. Avstrijski narodi pa imajo na dvanajsto zasedanje državnega zbora le tužen spomin.

Dvanajsti med aposteljni je bil Judež. Končal je s tem, da si je zadrnil vrat! Tudi v dvanajstem zasedanju državnega zbora, preden je bilo zadrnjeno, je padla beseda „Judež.“ Poslanec Wolf je z Judežem ozmerjal dr. Ebenhocha in njegove katoliške tovariše, ker niso hoteli držati z obstrukcionisti, ampak so bili za pozitivno delo v zbornici. Res, grozna predrznost! Odkar obstoja Avstrija, še niso pokazali Nemci toliko podlosti svojega grdega značaja, toliko v kri vlite krivicoljubnosti in želja po teptanju slovanskih pravic, kakor v zadnjem zasedanju. Ne zgražamo se pa toliko nad besenjem nemško-liberalnih in nacionalnih poslancev, ker vemo, da je bilo vse to le umetno narejeno za posebne namene. Čudimo se le zatulenosti nemškega ljudstva, ki se je dalo v komedijo vlačiti kakor dresiran medved. Dal se je razburjati za malenkostno narodno, in samo po sebi pravično stvar, tisti „praktično misleči“ narod, ki govori vedno le o gospodarskem delu in napredku nemške pridnosti, ki ve, da je čas

zlatu; ta narod je mirno pustil svoje poslance, da so tri mesece tulili in — nič delali. Ta narod je zadovoljen, da so poslanci vtaknili v žep vsak jeden tisočak kot plačilo za raztrgana grla, ko niso storili v zbornici vsi skupaj niti toliko, kar bi bilo vredno groša.

Zgražamo se pa najbolj, da imajo ti nemški kričači še pogum, zmerjati druge, ki so hoteli kaj delati, z Judeži, ko ta priimek sami popolnoma zaslužijo. Prodali so čast Avstrije, dostojnost parlamenta in čas, katerega bi bili po vesti dolžni porabiti v blagor avstrijskih narodov — prodali za nasičenje svoje nemške nestrpnosti. In v družbi teh junakov smo gledali tudi dva kranjska kavalirja: grofa Aueršperga in barona Schwegelna. Po pravici piše „Südsteirische Post“, da se to ne spodobi resnemu možu, kakoršen hoče biti Schwegel, če vleče plačo kot dvanajstkratni upravni svétnik in še poslanske desetake, pa ga ni sram uganjati na Dunaju komedijo v škodo naroda. Ako bi bil Schwegelnu res pri srcu blagor ljudstva in njegov gospodarski napredek, davno bi bil že moral dati slovo druhali, ki ta napredek zadržuje.

In s tem Schwegelnom se hoče vezati dr. Tavčar, če ne v narodnih, pa vsaj v gospodarskih ozirih! Pokazala je nemško-liberalna klika na Dunaju, kaj so ji mar gospodarski oziri glede ubogega ljudstva. Pod nemštvom razume klika nemško hegemonijo in pod liberalnostjo svoj žep. Drugih ozirov ne pozna, in če jih spozna, deluje zoper nje z vsemi močmi.

Dvanajsto zasedanje državnega zbora je dokazalo, da je zveza Slovanov z liberalnimi Nemci sploh nemogoča, in da tudi gospodarska in kakoršnakoli zveza med „Narodovci“ in Nemci v kranjskem deželnem zboru in odboru ni družega, kakor sleparjenje našega ljudstva, sklenjena zato, da morejo nekateri polniti si

mošnjice in hoditi po koncu, ko se gospodarski sesa in narodno uničuje slovenski narod na Kranjskem.

Kmečke zadruga.

Kmet je največji revež. Dela od zgodnjega jutra do pozne noči, slabo se hrani, a vender leze v dolgove. Sovražnikov ima brez števila. Toča, moča, suša, slana, črv itd. mu jemlje sad njegovega truda, potem pride plačevanje davkov in dot ter nizke cene pridelkov, ki ne morejo konkurirati z onimi iz drugih dežel in drugih delov sveta. Vrh tega kapitalizem koplje kmetijstvu grob.

Neizogibna je grozna kriza, ako se kaj kmalu ne dobi jako uspešno sredstvo v njeno odvrnitev. Na taka sredstva kmet sam ne more misliti, ker je premalo izobražen in premalo utegne delati načrte. Dolžnost ima država, da mu priskoči na pomoč in ga reši pogina, dokler je še čas. To se mora zgoditi s tem, da se vzbuja v kmetih čut vzajemnosti in skupne podjetnosti, medsebojnega poučevanja ter stanovske samozavesti, pred vsem pa jih je varovati, da ne bodo še nadalje bredli v dolgove. Doslej je država za kmeta, ki je glavni temelj njenemu obstanku, veliko premalo storila. Če je tudi prišla v državnem zboru na mize poslancem kaka predloga, ki bi služila v prosepah kmetijstvu, zaspala je v odseku ali pa že poprej, ker vlada sploh ni kazala prav resne volje. Židje in kapitalisti so imeli vedno preveč odločilno besedo v parlamentu.

Tako se je slabo godilo tudi zakonskemu načrtu o kmečkih zadrugah. Že dne 10. oktobra 1893 je vlada predložila načrt tega zakona zbornici. Do novembra 1896. leta ga je mencial odsek za kmetijstvo. Letos ga je z novim zasedanjem vladá zopet predložila zboru, da se

V vojaškem arhivu.

Dobil sem ukaz, prerehtati ves stari popirnat materijal, ki je ležal v arhivu našega polka, in izločiti vse personalne dokumente in tudi vse ono, kar bi utegnilo biti važno za polkovno zgodovino, vse drugo pa prodati v erarski prid „zu Gunsten des Aerars,“ kakor se leposlovno izražajo. Dva meseca sem tičal v arhivu. Zblazneti bi bil mogel, da sem vestno pogledal v vsak sešit in zveženj, ker tega prašnega, suhoparnega gradiva je bilo mnogo. Naš polk je dobil pred štiridesetimi leti, ko je bil razdrt stari grenadirski polk, računsko in evidenčno zastopstvo tega polka, in zato smo imeli v arhivu toliko gradiva. Plavajoč po popirnatem morju, jezil sem se sprva nad onimi, ki so zaplodili na svet toliko neumnega pisarenja, kmalu pa sem se navadil brskanja po prašnih aktih, ker sem naletel časih tudi na kaj zanimivega. Poleg ukazov grozovitega Hajnava — v onih ukazih, ki so prišli na polke, ni bilo nič drakonskega — poleg dolgih pohodnih črtežev, ki so prevajali posamezne oddelke iz Italije na Ogersko in obratno — svojo rojstveno vas, ki je do 1866. leta pogostila nebroj vojakov, sem našel v teh črtežih večkrat označeno kot nočno postojanko — jeli so me zanimati tudi personalni listi. Treba vedeti, da ima vsak vojak svoj poseben personalni list, v katerem je poleg njegovega imena

načrtano vse, kar se tiče njegove visoke osebnosti.

Preobračajoč personalne liste, naletel sem nekega dne na ime, pri katerem sem se ustavil. Zatrepetalo mi je srce, ko sem bral domovinstvo tega imena. Bil je to personalni list mojega bratranca Janeza. Moj bratranec je moral v začetku druge polovice našega stoletja k vojakom, kjer je našel smrt, predno je doslužil svojih osem let: utonil je v Taljamentu na Laškem. Vedoma sem videl bratranca samo takrat, ko se je odhajaje poslavljaj pri svoji teti, moji materi. Meni je dal takrat lesenega konja! Kako čudno se prepletajo v naši duši predstave, kak ogromen učinek pričini v naši domišljavosti takšen lesen konj, oh, in koliko je materijalizma že v mladem človeku! Iz tistih otroških let tečeta v meni vzporedno dva pojma kakor dve konkurenčni železniški progi: oni o bratranecu, in oni o njegovem lesenem konju: oba sta globoko zadelana v meglo. Če se pojavi jeden na površju mojega spomina, prikaže se poleg njega brž tudi drugi. Da je imel bratranec zlato dušo, to sem vedel, ker sedela je ta zlata duša mnogo let na njegovem konju, a popolnoma temna mi je bila njegova vnanjost. In v to temo je posvetila zdajci luč našega arhiva, ker v personalnem listu sem videl Janeza kar najnatančneje opisanega, tako da sem si ga lahko živo predstavil. Čital pa sem v onem listu pod bratrančevim imenom

ta le opis: lasje kostanjeve barve, oči rjave, nos v proporciji, usta v proporciji, obradek v proporciji, obutalo 13. velikosti in t. d. Bog ve, sem dejal, s čim so bila bratrančeva usta v proporciji, ali z drugimi deli obraza, ali s pičlo vojaško hrano, ali s trdimi skorjami slovenskih gor! In trikrat sem bil vesel takrat, ko sem našel oni personalni list: prvič zato, ker mi je tako živo priklical v spomin prijatelja mladih let in dobrega človeka, drugič, ker sem čital korenit opis Janezove postave in sem koj tedaj sklenil, da ga kdaj objavim, ker se mi je zdelo, da se iz njega lahko pouči razsoden slovenski pisatelj, kako naj primerno obriše vnanjost svojega junaka, in tretjič sem bil vesel zato, ker ni bilo nič neprimerne na Janezu in ker se je postavljaj in ponašal z majhno nogo, kar je tudi imenitno.

Živí človek, ki ni nikdar maral za slike in jih ni nikdar iskal. Pripetilo se je tistemu človeku nekoč, da je moral zarad priličja s prijateljem v galerijo slik. Dolgo se je zaspalo ogledaval; nobenega prizora, nobenega portreta ni hotel pobliže presmotreti; vse se mu je zdelo nič: zmazki in potrata časa. A zdajci je stal pred sliko, ki ga je začela zanimati; predstavljala je navadni prizor družinskega življenja: rdečelično dekle naliva čaj ostali družini in to dekle je skoraj podobno nekemu drugemu živemu dekletu, za katero se je bilo nekoč baš tako pri

spremenjen in dopolnjen zopet vrne v odsek, kateri je dobil za načelnika slovenskega poslanca g. Povšeta. Upanje imamo, da se bode vsaj zdaj nekaj storilo, in da se napravi v jeseni zakon o ustanovitvi kmečkih zadrug, katere bi bile kmetu, kakor se sodi, v veliko korist.

Nekaj jednacega imajo že na Francoskem, Nemškem, Ruskem, v Belgiji in Švici, da se kmetje lože branijo preteči nevarnosti s skupnimi močmi.

Primerno se nam tedaj zdi, da nekoliko pojasnimo, kako se mislijo po predloženem vladnem načrtu osnovati kmečke zadruge. Kmetovalci in njih prijatelji naj to zadevo premišljujejo ter dajo svojim poslancem potrebna navodila, da se bodo uvaževale tudi težnje naših kmetov na pristojnem mestu.

Vsak sodni okraj bode imel praviloma svojo okrajno kmečko zadrugo in vsaka dežela svojo deželno kmečko zadrugo.

Nadzorstvo nad zadrugami bode imela politična oblastva in v zadnji instanci poljedelski minister.

Vživale bodo zadruge razne olajšave: pri plačevanju davkov, oproščenje pristojbin in kolkov pri lastninskih izpremembah, itd.

Vsak posestnik, ki ima kaj sveta v dotičnem sodnem okraju, bode moral biti član okrajne kmečke zadruge, kajti zadruge bodo prisilne. Kdor je posestnik v več sodnih okrajih, je povsod tudi združen. In vsi člani okrajnih zadrug so tudi člani deželnih zadrug. Prepusti pa lahko posestnik združne pravice in dolžnosti najemniku, a on ostane član zadruge in plačuje združne doneske.

Zadruge imajo svoje shode ter vsi združeni na shodih in pri volitvah v odseke volilno pravico.

Kmečke zadruge bodo imele zelo obširen delokrog. Glavni njih namen je, da se pridelki skupno prodajajo in, kar se potrebuje za kmetovanje, skupno kupuje. Zadruge bodo tedaj napravljale svoja skladišča, v katerih se bodo shranjevali za prodajo odločeni kmetijski pridelki združanov. Te pridelke bodo zadruge prodajale po ukazu in na račun združanov, kamor bode najbolj kazalo, zlasti pa za preskrbovanje vojske. Kmet potrebuje dandanes kmetijskih strojev, a kupovati jih vsak ne more sam; to bodo storile zadruge, a nabavljale jih bodo tako, da bodo stroje lahko rabili vsi združani. Utemeljevale in pospeševale se bodo posebej tudi pridobitne in gospodarske zadruge za napravo klavnic, pekarnic in drugih podjetij, v katerih dobe kmetijski pridelki primerno porabo in se spravijo boljše v denar. Zadruge bodo podpirale obstoječe hranilnice in napravljale nove, zlasti Raiffeisenske, da dobe kmetje več osebnega kredita, kakor tudi

kredita na izdelke in pridelke, oddane v združna skladišča. Na roko pojdejo zadruge vsem, ki se pečajo s kmetovanjem, ko se bodo hoteli zavarovati za življenje, za slučaj bolezni, nezgode, oslabiljenja ali za starost, dalje zoper ogenj, točo, ali da se bode zavarovala živina. Pospeševale bodo zadruge pouk o kmetijskih zadevah z napravljanjem kmetijskih zborov in predavanj po posameznih vaseh. Pomagale bodo združanom dobivati delavcev in narejati z njimi pogodbe ter sploh jim bodo stale na strani v pravnih zadevah s svojimi zastopniki. Tudi zadruga sama bode lahko ustanovljala razna podjetja, ki bodo kaj nesla in koristila celemu okraju.

Za plačevanje združnih doneskov se naredi naklada na državni zemljiški davek. Davkarije odpošljejo nabrane svote zadrugam.

Dobiček, katerega bodo napravile zadruge, se ne bo smel razdeliti med posamezne člane, ampak deželni zakon določi, kako se porabi dobiček v rezervni zaklad in sploh v korist zadruge.

Velika, v nekaterih ozirih prevelika oblast se odločuje glede zadrug deželnim oblastvom. Ta določajo, kje naj se osnujejo zadruge, če tudi po posameznih občinah župnijah itd., dalje, ali naj se združi več sodnih okrajev v jedno zadrugo, če se smejo siliti v zadrugo lastniki velikih gozdov, katerim bi ta zadruga toliko ne koristila, itd.

Deželni odbori določijo tudi, kako se vrši volitev v odseke, in ti bodo izražali svoje mnenje, če se potrdijo združni statuti.

Jedna točka v novem zakonskem načrtu se pa nam zdi glede slovenske narodnosti silno nevarna, in to je paragraf 20. Ko se dosedanji deželni kulturni sveti spremenijo v deželne zadruge, v slučaju da ima dežela kulturni svet, ki je ločen po narodnostih v oddelke (sekcije), se napravi toliko deželnih zadrug, kolikor ima svet oddelkov. Tudi okrajne zadruge se pridružijo v onih deželah, kjer imajo deželni kulturni svet, tisti deželni zadrugi, pod katero spadajo z ozirom na narodnost. Da bi se napravile pa tudi v deželah, kjer nij deželnih kulturnih svetov, po narodnosti ločene deželne in okrajne zadruge, o tem zakonski načrt nič ne ve. Tu se vidi, da vladi ni prav nič mar narodna enakopravnost. Čehov se boji in zato jim zavaruje pod pretvezo deželnega kulturnega sveta, katerega na Češkem imajo, narodne pravice v kmečkih zadrugah. Slovencev se pa vlada nič ne boji in tedaj se ji ni zdelo vredno, da bi se bila v zakonskem načrtu ozirala na resolucijo g. poslanca Povšeta, ki je v večjezičnih deželah sploh nasvetoval narodnostno ločene kmečke zadruge. Izročeni bi bili tedaj po vladnem načrtu Slovenci (zu-

naj Kranjske), ker tu nij deželnih kulturnih svetov, v popolno oblast narodno nasprotnim deželnim zastopom. Ves svoj velikanski vpliv na kmečke zadruge bi zagrizeni Nemci in Lahoni zlorabili le v to, da bi brž iznarodili Slovence. Pokazali so ti ljudje z obstrukcijo na Dunaju, da jim je zagotovljenje nemške hegemonije vse, delo za gospodarski napredek narodov pa prazen nič. Kako bi n. pr. ponemčeval dr. Lemisch na Koroškem, ako bi on s tovariši dobil zadruge v svojo pest, si lahko mislimo. Tedaj slovenski poslanci, pozor! Ne bilo bi napačno, ako bi sklicali poslanci sedaj, ko so prišli na počitnice, kmalu v Ljubljano shod slovenskih kmetovalcev in bi se posvetovali, kaj bi bilo storiti glede zadrug. Koristen bi bil tak shod kmetom, da bi zvedeli, kaj vlada namerava s kmečkimi zadrugami, koristen poslancem, da bi ne bili brez podatkov, kadar pride stvar na vrsto v zbornici, in koristen tudi slovenskemu narodu, ker bi bil shod javen protest proti krivicam, katere nam hoče prinesiti zakon v narodnem oziru. Prepričani smo, da naši kmetje zahtevajo le gmotnega zboljšanja svojega bednega stanja, a narodno prodati da se ne dajo nikdar več!

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 3. junija. (Javna predavanja.) „Edinosti“ poroča g. Fr. Göstl o javnih vseučiliških predavanjih, ki so se uveljavili za preprosti narod na Dunaju. Predavanja obsegajo posamična poglavja iz različnih vednostnih strok, ter so bila vsa izredno dobro obiskana ob ustopenini 50 kr. za ves kurz; kurzi trajajo 1.) od oktobra do božiča; 2.) od novega leta do velike noči; 3.) od velike noči do julija. Tudi „Wiener Volksbildungsverein“ prireja brezplačna predavanja ob nedeljah in praznikih po vseh okrajih. Izvestno je to mogočen pripomoček v razširjenju prosvete. Poročevalec meni, naj bi se tudi pri nas zopet poskusilo z javnimi predavanji v Ljubljani na korist družbe sv. Cirila in Metoda, in sicer vsako nedeljo v Sokolski telovadnici, ki bi se, kakor poročevalec meni, gotovo dobila v ta namen brezplačno. Naši rodoljubni profesorji bi bili poklicani v prvi vrsti, da omogočijo in uresničijo to idejo; podpirali bi jih odvetniki, zdravniki, duhovniki, učitelji itd. V tej ideji bi se lahko složili pristaši najrazličnejših političnih strank, — ker bi morala biti zabranjena že v naprej vsaka strankarska uporaba predavanj — ter tako delovali vzajemno v prosopeh in omiko svojega naroda, v delu, ki je toli potrebno, a se žal toli zanemarja. Res koristno bi bilo, da se želje g. Göstla skoro uresničijo. Le nekaj bi bilo

čaju ogrelo njegovo srce. Ta slika mu je ugajala, dolgo se ni mogel ločiti in stoji pred njo povedal je celo povest sam sebi. In ko se je ločil in stopil k prihodnji sliki, našel je tudi že v tej življenje in božjo stvaritev, in ugajala mu je tudi ta in tako po vrsti večinoma vse. Od tistega dne je postal prijatelj podobnih galerij. Tako nekako se je godilo meni, odkar sem našel v personalnih listih naslikanega bratranca; rad sem začel hoditi v arhiv in rad sem stikal po tistih listih iskaje znancev, to je znanih imen slovenskih. Dosti sem našel grenadirjev-rojakov. Nekateri so bili rojeni še v preteklem stoletju, drugi v začetku sedanjega stoletja, moj bratranec je bil med najmlajšimi. Ta je dosegel kak višji čin in kako odlikovanje, drug se iz prahu ni mogel dvigniti, marsikdo je umrl pri vojakah, padel na ogerskih ali laških bojiščih, in dosti je bilo tudi takih, ki so, častno dosluživši svojih štirinajst ali osem let, smeli povrniti se domov. In moja domišljivost, pripletavši skušnje lastnega življenja, polotila se je kmalu tega starega, orumenelega materijala, v katerem je bil opisan drug materijal, nekaj poln življenja, krasote, sile in slave, in snovale so se v duši povesti o starih grenadirjih-rojakih.

Dlje časa sem gledal tudi v debele kazenske protokole, katerih je bila cela skladovnica. Po njih je vel ostri, okrutni duh starih časov, batin in barbarstva, katerih nekateri prehvaliti

ne morejo. Stikal sem po njih, no bratranca — Bog mu daj večno luč — v njih nisem našel. Moj Bog, kako je morala biti takrat, ko so se polnili ti protokoli, še razvita obrt in kupčija s španskimi šibami! Ko bi bil hotel sešteti vse batine, ki so bile zabeležene samo v enem onih protokolov, potreboval bi bil ves dan. Spominjam se, da je glasom onih papirnatih velikanov do največjega števila palic popel se neki Wagner, ki jih je prejel za časa svojega službovanja 1715 resničnih in točnih. Imel je dosti tekmovalcev, ali prekosal ga ni nihče. Le neki Italijan se lahko ponaša, da bi bil dosegel Wagnerjevo število, da ga niso poprej za kazen kot nevedneža izobčili iz naše vojske.

Čas mi je začel hitro potekati v arhivu; listine so mi odkrivale dan za dnem nove prizore. Solnce je stalo toplo in njega žarki so sijali cele dopoldneve skozi odprto okno veselo na moje akte, v kojih je bilo zakopanega toliko življenja in toliko bede. Popoldne je vročina pritislila na streho konjskega hleva, ki je stal pod menoj na drugi strani dvorišča, in takrat so pripeljali vojaki češkega dragonskega polka svoje konje iz hlevov v senco prav pod okno našega arhiva. In mlado, bujno življenje je vrelo po dvorišču; tovariš je odkrival tovarišu svoje muke in radosti, brenčale so ostroge, rožljale sablje, konj se je igral s tovarišem-vojakom ali s tovarišem-konjem, pesmi o lepi domovini češki, o vo-

jaškem stanu, o narodu slovanskem, o Naninki, o Mařenki razlegale so se med visokimi stenami našega dvorišča.

Neko popoldne naletel sem v kotu arhiva na kopico višnjekastih listov v velikosti stotakov, povezanih v majhne snopiče; vsi ti snopiči so bili zopet trdo zvezani v debelkast snop. Za prevezo je bila zataknjena papirnata tablica in na njej je stalo z debelim podčrtkom pisano: Mrtvaški listi začasne budapeštanske vojaške bolnice iz 1849. leta.

Odpiral sem snopiče in list za listom sem čital. To so bili nadglavni listki, kakoršni so v vojaških bolnicah prilepljeni na leseno črno tablico, ki se nahaja na steni nad vsako posteljo. Začasna budapeštanska vojaška bolnica oddala je, izpraznivši se po končani vojni, vse svoje listine grenadirskemu polku. Na listkih je napisano ime bolnika, njega vojaška pristojnost, domovinstvo, veroizpovedanje, starost, obleka in orožje, dalje kdaj in s kako boleznijo je prišel v bolnico in kako jo je zapustil, ali živ ali mrtev. V vojskinih časih nadomeščajo ti listki pri umrlih mrtvaške liste. Evo vam nekaj junakov, kakor imajo po vrsti svoj borni spomenik v arhivu našega polka.

Prvi je Sava Rusak, varaždinsko-svetojurskega polka. Tako oslabiljenega so ga prinesli v bolnico, da je samo svoje ime mogel imeno-

pripomniti: predavanja bi morala biti brezplačna in še tedaj bi bilo prav težko vzbuditi zanje pravega zanimanja. Vsaj pozna n. pr. vsak zanimanje lepe večine ljubljanskih obrtnikov za javne stvari. Ob brezplačni vstopnini bi tvorili vsaj hvaležno in redno občinstvo naši zavedni delavci. Na vsak način bi bilo treba skoro pričeti delo v ta namen. Ako bi ne dal dvorane „Sokol“, tedaj naj bi jo dala naša Čitalnica, katera se gotovo ne bode branila, da bi v dvorani se razvijalo še kako drugo narodno delo, nego po zimi ples, po letu pa — pajčevine. Prijatelji „Slovenskega Lista“ si gotovo resno želite pravega narodnega dela. Dajmo najprej pričeti skupno pri narodno-izobraževalnem delu! Sedaj se res zelo zanimajo Slovenci v Ljubljani za novo gospodinjstvo šolo. Ko se ta ustanovi, pričnimo z javnimi predavanji, ustanovimo ljudsko knjižnico v Ljubljani in pa zvezo slovenskih čitalnic ter ljudskih knjižnic. Ta zveza bi bila velikega pomena, da nam čitalnice po deželi ne zamro. Kdor je pravi narodnjak, izobrazuj svoje ljudstvo!

Iz delavskih krogov. (Žid dr. Ellenbogen v Ljubljani.) Socijalna demokracija v Ljubljani je izrabila vsa svoja sredstva, ne da bi dosegla svojih namenov. Sedaj si je poiskala novih sredstev, ki jo pa bodo v slovenski Ljubljani le še bolj pokopala. Ker med seboj nima moč, ki bi z uspehom mogli po Ljubljani širiti socijalno-demokratski nauk, kliče v Ljubljano čifute, ki so celo tako predrzni, da hote govoriti o slovenskih razmerah. Tak predrzen žid se je mudil v Ljubljani preteklo nedeljo v osebi dr. Ellenboga ter je železničarjem propovedoval to, kar ga najbolj boli — o razpustu socijalno-demokratskih železničarskih društev. Moč se je pri teh društvih ob krvavo zasluženi delavskih krajarjih pridno redil ter je samo za pregledovanje vsake strani „Eisenbahnerja“ zaračunal 25 gld. Dunajski žid je govoril o g. dr. Kreku in o „slovanski krščanski narodni zvezi“ ter očital ji, da ne skrbi za ljudstvo, ko je vendar vedel, da socijalni demokratje onemogočujejo v družbi z nemškimi liberalci državnozbornske razprave in da je iz vrst krščanskih socijalistov prišlo že lepo število koristnih predlogov, od socijalno-demokratske stranke pa nobeden. Tajil je, da bi bili v Ljubljani socijalni demokratje sploh kdaj govorili o darvinizmu. Ta tajitev je bila celo navzočemu Kristanu preveč. In tako je šlo dalje! Najbolj ga je srbelo, da je g. dr. Krek v svojem državnozbornem govoru omenjal, da je bil razpust socijalnodemokratskih železničarskih organizacij potreben v korist javne varnosti in v korist države, kar je tudi res, ako se pomisli na možnost socijalnodemokratskega štrajka v

slučaju vojne. Predlagal je, naj se izreče Kreku in krščansko-socijalnim poslancem nezaupnica. Torej židje naj bodo sodniki našim poslancem!

Z Dolenjskega. 1. junija. „Ne zane marjajmo življenskih potreb zaradi jezikovnih!“ je rekel Nemeč dr. Lueger. Žalibog, da si večina njegovih sonarodnjakov ta lepi in resnični izrek v državnem zboru in izven njega tako bore malo k srcu jemlje. Ti prvaki ne privoščo Slovanom jezikovne enakopravnosti, dasi je za obstanek države prepotrebna in s stališča pravice ob sebi umevna. Tem ljudem ne veljajo dokazi uma in prava, njim je na srcu samo vzdržanje starih krivic in tisočletno strašno tlačenje slovenskega rodu.

Kako malo imajo zlasti nemški liberalci strpljivosti do bližnjaka! Nemški konservativci se še nekoliko družijo z drugimi nenemškimi življi, n. pr. s slovanskimi, in glasujejo z njimi proti nemškemu liberalcu, dobro vedoč, da Slovanu po zakonih krščanske vere tudi gre pravica obstanka. Dunajski krščanski socijalisti se pa le preveč boje nacionalec. Prav je, da se z njimi bojujejo proti Židom, a proti Slovanom naj so pravični.

Početkoma smo omenili življenske potrebe. Vsakemu človeku je namreč bolj ali manj prirojena težnja, da si izboljšuje svoje gospodarske razmere in pogoje življenja. Ta nagon vodi človeka od zibeli do groba. Iz tega nagona izvira gospodarski napredek pri posameznih ljudeh in pri narodih.

Življenske potrebe pa niso samo telesne, nego tudi duševne, med katere pride zlasti potreba ohranjenja in razvitka narodu lastnih posebnosti, kar imenujemo narodni značaj, narodno mišljenje in narodno oliko. Baš to je ono, kar narod vzdržuje in razlikuje od drugih narodov, to je narodnost. Če hoče narod napredovati in se omikavati, mora se mu pustiti svoboden razvoj narodnosti.

Iz Gradca, 3. junija. (Demonstracije.) Odkar so začeli Nemci umetno prirejeni boj zoper jezikovne naredbe, so v prvi vrsti nestrpnih kričačev graški Nemci. Kot zvesti častilci junaškega Schönererja so priredili že več shodov pod različnimi firmami, da izražajo svojo nevoljo nad „vnebovpijočo“ krivico. Vsem na čelu so seveda mestni očetje, ki so poleg smešno pretiranega protesta tudi sklenili, da se graška mestna občina ne vdeleži bodoče leto o priliki cesarjeve petdesetletnice blagotvorniteljne razstave na Dunaju, ker je grof Badeni na čelu pripravljalnega odbora. Razstava bode zbog tega sklepa, katerega je rodil razžaljeni tevtonski ponos, neki silno trpela. Lokalno graško časopisje, pred vsem

izven Gradca malo znani „Grazer Tagblatt“, je v hujskanju in rovanju res izborna izvežbano. Vsaka prilika je dobro došla, da planejo po Slovanih, in zlasti po Slovencih. Nedavno je tukajšnji češki Sokol priredil javno telovadbo v Steinfeldski pivarni, kar je bila v očeh graških prusofilov silna predrznost in nečuten napad na nemški Gradec. Da se maščujejo, so tako dolgo rovali proti gostilničarju, da je odpovedal Sokolom jako pripravne telovadne prostore. Pri taki splošni nestrpnosti napram vsemu, kar ni nemško, se ni čuditi, da ima mlajša generacija povsod prej svoje ideale nego v Avstriji. Protestovati zoper jezikovne naredbe, so se čutili poklicane tudi graški nemški akademiki. Ker jim rektor ni dovolil v avli zborovati in jim je nato napovedani javni shod policija prepovedala, zbrali so se v ponedeljek pri „Sandwirthu“, kjer so seveda soglasno sprejeli izjavo proti naredbam, ki nosi vse znake nemške indolence. Došli policijski komisar je shod razpustil. Po neobhodno potrebnem razgrajanju, katerega so se izvestno navzeli od svojih vzornikov Schönerer & Wolf, odšli so — 400 po številu — na vseučilišče, kjer so se demonstracije ponavljale. Od vseučilišča so korakali na tehniko, kjer so zapeli Bismarkov slavospev. Klicev „Pfej Badeni!“, „Abzug Regierung!“, „Hoch Bismark!“ seveda ni manjkalo. Ko so hoteli še pred dvorcem demonstrovanje nadaljevati, jih je policija razgnala; le za kratek spomin si je pridržala nekaj teh junakov. Komedija je bila s tem končana, mati Germanija je ponosna na svoje sinove, češke jezikovne naredbe pa baje še niso preklicane. Kakor vidite, g. urednik, hude nesreče to pot ni bilo; o naših razmerah pa bi dejali s Hamletom: „Es ist etwas faul im Staate Dänemark!“ —an.

Politiški pregled.

„Učite se slovenski!“ je rekel minister grof Gleispach, kakor so izvedeli „Narodni Listy“, italijanskim poslancem s Primorskega, ko so se prišli k njemu pritoževati, da se poslovenjuje uradi na Primorskem. Največja predrznost je, da si upajo italijanski poslanci s takimi pritožbami pred ministra, ko je obče znano, kako se po vseh primorskih uradih zatira slovanski jezik. Ako je Gleispach res dal tak odgovor, mu gre pohvala, katere še doslej nikdar ni zaslužil. Želeli bi le, da bi tudi minister Gautsch vsaj jedenkrat pokazal se naklonjenega Slovincem. Dejanja tega ministra glede slovenskih šol v Trstu, Gorici in na Koroškem so našim težnjam še vedno odločno sovražna.

vati in svoj polk. Kje je doma, kaj veruje, koliko je star, o tem molči njegov listek.

Drugi je Trakim Smeon iz Mogilevska na Ruskem, poslan iz daljne zemlje sem v smrt. Na dolnji strani listka je zapisano: Kastramskova, ruska armija — torej vojniki Kostromskega pešpolka.

Tretji je Jožef Sepeši, polka avstrijskih Nikolajevih kirazirjev; končal je 7. sušca v sobi št. 1 za kolero. Prišedši v bolnico oddal je uro in pismo na svojo ženo, kar je potrjeno na obratni strani listka.

Četrtega so pripeljali umirajočega v bolnico; na njegovem plašču je bilo napisano ime Doležal, po njegovih našitkih se je sodilo, da je kirazir polka kraljeviča pruskega.

Petega, Albina Vavrsikijeviča iz Čenstohova na Poljskem so prinesli mrtvega v bolnico, da bi bil pokopan.

Šesti je „Neznaneč“; v noči 5. sušca so ga nezavestnega, pol mrtvega pripeljali z drugimi ranjenci z bojišča pri Kopolni; umrl je še tisto noč. Na sebi je imel topničarsko suknjo z dvema odlikujočima trakovima na ovratniku in z belimi gumbi, ogerske višnjeve hlače, bel oprsnik, — vse brez imena.

Sedmi je znan — Matija Petržila z Moravskega, pešpolka nadvojvode Karla; prinesli so ga 14. sušca, odvzeli mu obe nogi in umrl je 20. sušca.

Osmi je Šandor Jegeš, bojnič Košutov. Njegovo domovinstvo se ni zabeležilo; vročinska

bolezen ga je začasno nastanila v sobi št. 19, zaspal je 8. sušca.

Deveti je Ludovik Čuhrzinski iz Ržesova v Galiciji, 22let star, katoličan, samec, po svojem zvanju dijak, korporal dragonskega polka cesarja Franca Jožefa. Prišel je v bolnico 2. sušca. Na obratni strani je zabeleženo, da je dal shraniti v blagajnico 27 gld. 40 kr. konv. velj. s prošnjo, da ga dostojno pokopljejo, ako umrje. Umrl je 10. sušca za kolero in zdolaj na listku sta potrdila dva podčastnika, da je bil za omenjeno svoto dostojno in javno pokopan.

Desetega so prinesli umirajočega v bolnico; na njegovih hlačah je bilo napisano ime Stanik; beli gumbi, višnjevi našitki — najbrž Hardekov kirazir.

Enajsti je Mječislav Podolski; pripeljali so ga 27. malega srpana z drugimi ranjenci s kolodvora. Pristojen je bil najbrž k poljski legiji in bil je menda begun ruske vojske, kakor ugiblje listek. Umrl je 1. velikega srpana za strelnimi ranami.

Dvanajsti je Janoš Varga, zaradi neposlušnosti na mestu ustreljen pri Keresturu.

Trinajsti je Peter Miščuk iz Grodijenska na Ruskem, 21 let star, pravoslavne vere, črevljar po zvanju, huzar ruskega Nikolajevskega polka; umrl je 13. vinotoka zjutraj ob pol osmi uri za kolero. Jako okorna, a usmiljena roka napisala je na obratno stran listka, da je huzar umirajoč prosil, naj o njegovi smrti sporočé njegovi materi, katero prosi odpuščanja in gorke molitve.

In tako se je vrstil list za listom, kratko in suhoparno svedočoč ugaslo življenje.

Celo popoldne sem strmel v tiste liste: elementarna sila vojske in smrti ima mnogo privlačnega v sebi. Koliko požrtvovalnosti in junaštva in koliko nežnih čednostij, ljubezni in zvestobe slutil sem za priprostimi imeni, kojih ne imenuje nobena povest, ne opeva nobena pesem!

Ko sem dvignil proti večeru trudno glavo, zadonela je na dvorišču pesem dragoncev:

Ne umru na slami,
Ja umru na polji;
A ked spadnu s kona,
Šavlenka zazvoní.

Pesem me je zvabila k oknu in v trši sklad je zravnila strune moje duše, koje so bile že razmehčale priče okrutne smrti. Koliko mladega življenja zahteva sedanji sestav človeške družbe, in vsem, ki poznajo človeško natoro, se zdi nemogoč kakšen drug sestav, ki bi zahteval manjših žrtv! In ko bi bil mogoč kakšen drug sestav, koliko bi trebalo proliti krvi, predno se utrdi in utelesi! Nam, ki stojimo sredi krutih sovražnikov, ki kujejo dan na dan novo, hudo orožje zoper nas, ne pristuje mehkužna solzivost, nego žilavost, požrtvovalnost in vztrajnost! Kdo ve, kakšni časi se skrivajo za temnim pregrijanjem bodočnosti!

In pozabivši tužnih majk, pogledal sem z veseljem na češke dragonce. P—i.

„Proč s centralizmom!“ kličejo Nemci. Ta se je preživel, ker je spravil v državnem zboru Nemce v manjšino. Tako pišejo isti nemški listi, ki so nekdanj s pomočjo centralizma delali krivice Slovanom. Ker so zdaj Slovani na krmilu, jim centralizem več ne ugaja in bi radi Avstrijo razdelili v take skupine, da bi v njih, razen v Galiciji in Dalmaciji, Nemci zopet absolutno vladali.

Nemci so silno pobiti, ker se je zaprl državni zbor in ne morejo več kričati. Najbolj jih pa jezi razglasitev desnice, da parlamentarna komisija ostane v permanenci, da opazuje daljne politične dogodke in označuje v smislu sklenjenih načel svoje stališče. Tolažijo se Nemci le s tem, da na banketu govori Slovanov o jednosti niso prihajali iz srca, in da se obroč vender razbije, ako bi se dala kako napraviti združba med Čehi in nemškimi konservativci.

Na Turškem se bode premirje za toliko časa podaljšalo, da se sklene popolnoma mir. Sedaj se vrše pogajanja med Grško in Turško v Carigradu in velevlasti posredujejo. Grki se vedno pritožujejo, da Turki prestopajo črto nevtralnega ozemlja. Boje se, da bi jih Turki nena doma zopet napadli. Zastopniki grške in turške vojske so se sešli v Taraci v Tesaliji in so podpisali zapisnik o premirju.

Špansko. Kraljica je sprejela demisijo ministerstva in je naročila maršalu Sagasti, da naj sestavi novo ministerstvo.

O koncu državnega zbora.

Priimki „Lausbuben“ in „Schufte“ itd., s katerimi se je najbolj odlikoval posl. Pergelt, se ne bodo nekaj časa več razlegali po zbornici. Tajna tihota in temota bodeta zopet notri kraljevali, ker je Badeni zaklical poslancem: „Abzug!“ Nekaj so dosegli Nemci in socijalni demokrati: prvi, da so nakurili svoje ljudi proti Slovanom, drugi, da so povišali občno nezadovoljnost ljudstva, ker zbornica v treh mesecih ni prav nič storila. Nerazsodne cipe se rade lo- vijo na ta klej.

Ker naši poslanci niso mogli priti k besedi, so stavili pa pismeno nekoliko dobrih predlogov.

Med drugim je zadnji dan poslanec dr. Žitnik interpeloval ministra, zakaj je naborna komisija na Notranjskem izročila vojaške listke, tiskane v nemškem in laškem jeziku, ne pa v slovenskem.

Razprava o primorskih razmerah se ni končala, ker je bil zbor prej zaključen. Vspah slovensko-hrvaških poslancev je v tej zadevi zelo majhen; posvetilo se je vendar nekoliko navzgor.

Vlada je predložila predlogo za naknadni kredit, v kateri se nahaja tudi svota 63.000 gld. kot draginjska potresna doklada za uradnike na na Kranjskem, in sicer za državne uradnike 46.000 gld. in za železniške uradnike in služabnike 17.000 gld.

Vsled sklepa krščansko-socijalnih poslancev je poslalo mnogo obrtnih nemških društev zbornici izjave proti obstrukciji, a nemški nacionalci so jim to zamerili.

Zadnja seja je bila 2. junija. Med kriki levice in pritrjevanjem desnice je vitez Javorski prečital nastopno izjavo: „V imenu večine izjavljam: Mi in velika večina avstrijskih narodov smo trdno prepričani, da je v sedanjih razmerah, ki so se udomačile v zbornici, vsako uspešno parlamentarno delo nemogoče, in da je parlamentarizem sam v največji nevarnosti. Izjavljamo torej, da je prazno delo, ako formalno nadaljujemo seje. Izjavljamo, da popolnem vztrajamo pri temeljnih načelih, katera smo izrazili v načrtu adrese in ki slovejo: Priznanje zgovinsko-političnih pravic in avtonomije kraljevin in dežel, pravična izvršitev enakopravnosti vseh narodov v državi, gojitev pravega verskega mišljenja in nrvnosti ter plodno delo za gospodarsko in socialno povzdigo vseh slojev prebivalstva. Ako se izvrše ta načela, zboljšale se bodo razmere v državi. Le z ozirom na sedanje parlamentarne odnose je opustimo formalno sklepanje o načrtani adresi, katero so soglasno

sklenili vsi klubi desnice in katero hočemo sedaj in v prihodnosti zastopati kot svoj program.“

Nato je vstal ministerski predsednik grof Badeni in prečital to-le: „Imenom vlade živo obžalovaje konstatumem dejstvo, da je visoki zbornici vsled dogodkov, ki so se nekaj časa vršili v teh prostorih, siloma preprečeno po ustavi jej določeno delovanje, in zato so se obustavile razprave o javnih zadevah na način, ki škodi državnim koristim in nasprotuje jasnim določbam ustave.“

Visoka zbornica gotovo uvidi, da je javno življenje v veliki nevarnosti, ako se nadaljujejo in trpe taki prizori, ki izpodkopavajo podlago parlamentarnih naprav. Državne koristi zahtevajo, da se temu naredi konec. Vlada, ki ima vedno pred očmi svoje naloge v zbornici in izven zbornice je prepričana, da postopa sedaj v soglasju z veliko večino zbornice. Zaveda pa se tudi svoje odgovornosti in dolžnosti, da na vsak način varuje državne koristi proti poskusom, da se zapreči parlamentarno delovanje.“

„Na najvišje povelje izjavim, da je dvanajsta doba državnozbornskega zasedanja zaključena.“

Poslanci so se naglo razšli.

Vprašanje je, če bodo v jeseni sklicani še ti poslanci v državni zbor, ali bodo prej nove volitve.

V četrtek je cesar vsprejel podpredsednika drž. zbornice Abrahamoviča in Kramača. Obžaloval je, da zbornica ni pričela resnega dela na gospodarskem in socialnem polju. Potem je vsprejel načelnike klubov desnice: Javorskega, Palfyja, Kaizla, Dipaulija, Šusteršiča, Lupula, vsacega posebej. Izrazil je svoje veselje, da katoliški Nemci vstrajajo v večini. Parlamentarna komisija desnice proglasila se je permanentno, solidarno za vsak slučaj. Zvečer je bil skupen dine desnice. Vdeležilo se ga je 150 poslancev. Govorniki so naglašali vsi bratsko zvezo, ljubezen, solidarnost v boju za pravico nasproti nemškoliberalnemu šovinizmu.

Proti poslancu dr. Šusteršiču je cesar globoko obžaloval dogodke v zbornici, ki so ustavili važno zbornično delo. Izrazil je tudi željo, naj poslanci delajo na to, da se pomirijo duhovi. — Poslancu baronu Dipauliju, načelniku katoliške ljudske stranke, je pa cesar naznanil posebno veselje, da je njegova stranka, ki zastopa jedro nemškega naroda v alpskih deželah, vstopila v večino in v nji vstrajala. — Poslancu dr. Kaizlu je cesar omenil, da se mora sporazumljenje narodov pričeti na Češkem.

Izrekel je cesar tudi proti nekemu vseučiliškemu profesorju posebno nezadovoljnost, ker je menil, da je podpisal protest proti jezikovnim naredbam. Iz tega se vidi, da cesar ne misli odjenjati.

Katoliška ljudska stranka je izdala oklic, ki silno preseda drugim nemškim strankam. V njem obsoja stranka obstrukcijo in se izreka za ravnopravnost vseh narodov na podlagi krščanske pravičnosti.

Domače novice.

Osebnosti. G. Jurij Fajfar je imenovan avskultantom pri deželnem sodišču ljubljanskem. — Poročil se je g. nadučitelj Franc Slanc z gospodično Alojzijo Koblarjevo iz Litije. — Dalje se je poročil g. Herman Debevec, trgovec na Razdrtem, z gdč. Kavčičevo. — Umrl je dne 1. junija g. Janez Kačar, župnik na Bohinjski Beli, star 34 let. — Umrta sta tudi gg. Josip Jekler, gostilničar na Bledu in dr. Deu v Postojni. — Pri sv. Ivanu v Sp. Dravogradu je umrl 79letni župnik g. Peter Vozu. — Hrvaški listi poročajo, da je v Petrovaradinu umrl opat in župnik Ilija Okrugić, pesniški veteran in ilirski bojevnik.

Občinski svet ljubljanski je imel dne 1. junija sejo. Omenjamo samo zanimivejših stvari. „Matici Slovenski“ se je dovolilo za prevažanje Kopitarjevih ostankov z Dunaja v Ljubljano 100 gld. podpore. Obč. svet. Senekovič je poročal o računskem sklepu mestne klavnice za

l. 1896. Dohodki so znašali 22.024 gld., stroški 12.636 gld., tedaj prebitok 9.388 gld. Obč. svet. Škrjanec je poročal v imenu policijskega odseka, naj bi se odpravilo krošnjarstvo po mestu, ter je predlagal, naj magistrat potrebno ukrene, da se ta prepoved svojedobno izvrši. S tem predlogom je policijski komisar g. Podgoršek splošno ustregel občinstvu. Krošnjarjenje kočevskih Nemcev in raznih Židov je že skrajno nadelžno. Obč. svet. Gogola je poročal v imenu regulacijskega odseka o premoženju regulacijskega zaklada, katero znaša 670.000 gld. Od tega se je izplačalo za odkup hiš v regulacijske namene 380.546 gld., ostane še 289.454 gld. S to svoto se bode torej ustvarila nova Ljubljana!

Gosp. Jožefa Turka je večina ljubljanskega občinskega sveta dne 1. junija izključila iz svoje srede, ker se ni udeležil štirih sej. G. Turk je stvar izročil svojemu zastopniku g. dr. Valentinu Krisperju. Govori se, da bodo na Turkovo mesto „Narodovci“ kandidovali svojega šefa, urednika Malovrha.

„Slovenski Narod“ je včeraj prinesel drugi, spretno pisani članek zoper negativno delovanje socijalnih demokratov! Konstatujemo, da so ta veseli preobrat povzročili „višji oziri“, ki presegajo Malovrhovo pamet in voljo.

Glas iz občinstva. Piše se nam: G. občinski svetnik Fr. Hribar opozarjal je nedavno g. župana na velike neudobnosti, ki jih imata trgovina in obrtništvo na sv. Petra cesti s tem, da se je cesta pri Mayerjevi hiši zaprla prometu z vozmi. Na pritožbo g. Fr. Hribarja se je sicer neugodno ogovorilo, nadejamo se pa, da se bode g. župan vendarle oziral na oškodovane trgovce in obrtnike na sv. Petra cesti. Saj zaprti del ulic ni nič ožji, nego so ozke Dolge ulice pri posestvu g. Štruklja, in vender se ondi vozi. Kadar se bode zravnavala sv. Petra cesta, bode tako morala biti zopet zaprta.

Trgovski in obrtniški shod. V nedeljo dne 30. maja sklical je g. Tuma v Ljubljani v Ferlinčevo gostilno trgovski in obrtniški shod, kate- terega je obiskalo nekaj obrtnikov, večinoma črevljarjev. Trgovcev nismo opazili. Predsednikom shoda je bil izvoljen g. Tuma, podpredsednikom g. Šturm in zapisnikarjem g. Jelčnik. K prvi točki: „položaj trgovcev in obrtnikov“ oglasil se je g. Tuma ter govoril posebno o židovski konkurenciji, ki preti našemu obrtništvu. Da bi se v Ljubljani ne bila napravila židovska prodajalnica za črevlje, ki bila marsikaj lahko storila trgovska in obrtniška zbornica kranjska. Predsednik njen je pač obljubil obrtnikom pomoči, a prsta ni ganil — pač pa je za vso svojo družino precej naročil pri Židu črevljev! Židov zastopnik sedaj leta po Ljubljani ter ponuja nižjim slojem črevlje na obroke. G. Šturm je na to omenil, da se bode dalo židovsko gibanje zaježiti samo s skupno agitacijo obrtnikov. Obrtniki naj bodo pri volitvah edini, ter se naj ne udajajo sladkim besedam, pa bodo drugačen činitelj, nego so sedaj. Konfekcije naj vlada s postavo prepove! G. Turk je rekel, da je med obrtniki o volitvah premalo sloge. Sedaj se marsikdo pritožuje, pri volitvah je pa plesal, kakor so mu piskali. Govornik opominja na volitve v obrtno in trgovsko zbornico. Nekateri trgovci tudi škodujejo črevljarskemu obrtu, pa o tej konkurenciji vse molči. G. Ban je dejal, da ima črevljarska zadruga precej članov, a shod je kaj maloštevilen. Morda nima g. predsednik pri članih dovolj vpliva. Usnjarijev tudi ni na shodu, kar je žalostno. Pri točki: „posamezni nasveti“ predlaga g. Tuma nezaupnico predsedniku trgovske in obrtne zbornice g. Perdanu ter konstatuje, da se je nezaupnica vsprejela. Na to se je shod zaključil. Nam se zdi, da bi g. Tuma bolje storil, ko bi pred točo zvonil. Tudi bi shod imel večji vspeh, ko bi se ga bilo malo bolj nepristransko razglasilo. Nihče ne more verjeti, da je g. Tuma resno proti židom, ko tolikokrat udari na socialno-demokratični boben ter je s tem bobnom v roki pomagal tudi o volitvi kapitalistični Tavčarjevi strančici.

Gosp. dr. Josip Kušar se je ponesrečil. Padel je pri Jerperci blizu Medvod s kolesa in si nekoliko prebil črepinjo.

Nemci zborujejo. „Der leitende Ausschuss der deutschen Partei in Krain“ vabi ljublj. Nemce in Nemškutarje na občni shod nemške stranke v razgovor o političnem položaju in o jezikovnih naredbah za Češko in Moravsko. To je v teku zadnjih treh mesecev četrti shod nemške stranke, katera vsled Tavčar-Schwegljeve zveze zopet vstaja. Politični položaj je opasen in Nemci se organizujejo! — Kaj pa Slovenci? — Slovenci imajo pa za prihodnjih 6 let mir, če ne bo prej volitev! Slovensko politično društvo, kateremu je načelnik dr. Tavčar, že dve leti ni zborovalo. Je li to slučaj, ali lahkomišlenost, ali pa doslednost društvenega predsednika? Dr. Tavčar, zaveznik kranjskih Nemcev, ni pustil pri zadnjih občinskih volitvah ljubljanskih pisati v svojem listu, v „Slovenskem Narodu“, proti kandidaturi iz nemških krogov. In posledica tega nečuvanege postopanja je bilo silno ogorčenje med Slovenci vseh barv, ter izstop ljubljanskega župana iz izvrševalnega odbora prej „narodne“, zdaj „Tavčar-jeve“ strančice, in iz upravnega odbora „Narodne tiskarne.“ Iz tega neovržljivega dejstva se da sklepati o dr. Tavčarja trajni zvezi z Nemci, tako, da si ne upa sklicati shoda političnega Slovenskega društva. Dr. Tavčar, zaveznik Nemcev in zajedno načelnik slovenskega političnega društva, — to bi bilo presmešno, da ni prežalostno za vsacega zavednega Slovenca!

Nemško konstitucionalno društvo za Kranjsko je na svojem „Parteitagu“ dne 4. junija vsprejelo resolucijo proti jezikovnim naredbam, proti sklepu ljubljanskega občinskega sveta, s katerim se jezikovne naredbe zahtevajo tudi za slovenske dežele in strašno resolucijo, s katero se protestuje, da so se nemški profesorji zadnji čas od slovenske strani tako „neopravičeno“ napadali. „Slovenski List“, ki je v prvi vrsti povzročil to resolucijo, je storil s svojimi opravičenimi napadi le svojo narodno dolžnost ter bode tudi v bodoče na mestu, kadar bode treba okrcati stare in mlade ljubljanske Bismarkovce.

Ljubljanski nemški turnarčki so zopet pričeli plašiti po deželi s svojimi izleti. Pri tem so celo tako drzni, da nadlegujejo naše ljudstvo s svojimi nemškimi agitacijami. Prijatelj nam poroča, da je taka družba strašila v nedeljo v Domžalah, kjer je napojila nekaj mož, da so ji pri odhodu vlaka kričali „Hoch!“

O ljubljanskih nemških dijakih in njihovih politikujočih skokih smo že večkrat tožili v našem listu. Nekje smo se zaradi tega zamerili, češ da natolcujemo nedolžne ovčice in g. prof. Binderja. A potrjuje se nam od več strani, da smo poročali resnico. Istina je tudi, da so ljubljanski realci na zadnjem izletu korakajoč skozi Tržič glasno prepevali „Die Wacht am Rhein“. Zadnji terek je pa prinesel tudi „Slovenski Narod“ poročilo, da nemški dijaki postajajo vedno bolj predrzni in da izzivajo v „Zvezdi“ po svojem germanskem nastopanju: s prusaškimi plavicami, s klici „heil“ in drugimi neslanostmi, s katerimi dražijo mirno slovensko občinstvo. Ravnateljstvu menita, da je Nemcem vse dovoljeno. Dostavimo naj še, da nemške dijake že tudi posnemajo „plavičarji“ iz „Katoliške bukvarne“.

C. kr. lokalna komisija v Ljubljani, ki se po nemško imenuje „k. k. Steuer-Administration“, dostavlja sicer tiskane nemško-slovenske obrazce, s katerimi nalaga plačevanje dohodninskega davka, a izpolnjeni so obrazci tudi za Slovence zgolj v nemščini. Kadar bodo začeli naši poslanci obstrukcijo, napravili bodo o tej zadevi, Nemeč bi rekel „Vergewaltigung“, lahko pet nujnih predlogov in zahtevali petnajst glasovanj po imenih.

Odvetniška zbornica — slovenska? Letos so pri dopolnilnih volitvah v odvetniško zbornico kranjsko prvič zmagali Slovenci. Izvoljeni so gg.: dr. Munda, dr. Tavčar in dr. Krisper, v disciplinarni svet pa dr. Ahačič, dr. Majaron in dr. Štepihar.

Okrajni šolski svet v Postojni, ki je še nedavno razpisaval v „Učiteljskem Tovarišu“ službe na samonemškem jeziku, ima v poslednji številki „Učiteljskega Tovariša“ slovenski oglas. Tako je prav! Naprej!

Poštna uprava je, kakor se nam poroča, na pošti tukajšnjega kolodvora vendar le uvedla dvojezičen pečatnik. Ali dobimo že kaj skoro dvojezične poštne pečatnike tudi pri poštah podružnicah v Ljubljani?

Slovenski krščanskosocijalni delavci v Ljubljani so vložili prošnjo na občinski svet, naj se pri občinskih volitvah uvede 4. razred, ki naj bi odpošiljal v občinski svet zastopnike delavcev. Naj bi se vsaj ob 50letnici vladanja našega cesarja ugodilo opravičenim zahtevam delavcev, kakor žele delavci.

Oddajanje bikov. Kranjski deželni odbor bode oddal meseca junija 10 bikov plemenjakov muricodolske pasme proti povračilu polovice nakupnih stroškov. V prvi vrsti jih dobe občine, in ako bi se te ne oglasile, tudi zasebni živinorejci. Prošnje se vlagajo do 12. junija pri deželnem odboru.

Družba „sv. Cirila in Metoda“ bode imela letošnjo veliko skupščino v prijazni Škofji Loki dne 5. avgusta. — Učiteljem na svoji šoli v Trstu je vodstvo družbe imenovalo g. Mihaela Kosca, učitelja v Žabnici na Gorenjskem.

„Lega nazionale“ je imela glavno skupščino dne 30. maja v Roveredu na južnem Tirolskem. Zastopanih je bilo na skupščini 87 podružnic in 18 mestnih občin. Izrazili so skupščinarji željo, da naj se ustanovita v Trstu italijansko vseučilišče in učiteljske, da se obvarujejo Italijani slovanskega poplava. Prihodnje leto bode skupščina v Tržiču (Monfalcone). — Naši poslanci naj pa tirjajo slovensko vseučilišče v Ljubljani. To bi bilo nam nujno potrebno že iz tega ozira, ker je upati, da doma ne bodo slovenski vseučiliščniki tako grozno padali v narodni indifereciji, kakor se godi na Dunaju. Popisala je te dni oni tužni pojav tržaška „Edinost“, katera gotovo ni razkrila svetu s slabim namenom za bodočnost osodepolne rane na našem telesu. Zadnji čas je, da stopijo vsi visokošolci na delo za narod!

Urednik „Učiteljskega Tovariša“, g. Jakob Dimnik, je postal tudi izdajatelj lista. Z nabiti se bode ta list sedaj pomiril in nekoliko ponehal zbadati vero in njene oznanovale. V interesu dobre vzgoje naše mladine morajo želiti ne le pravi duhovni, ampak tudi pravi učitelji, da si podasta roko učitelj in katehet in si nehata spodkopavati veljavo med ljudstvom in greniti življenje.

A. Praprotniku in M. Močniku se odkrjeta letos spominski plošči. Odkritje Praprotnikove spominske plošče bode dne 4. mal. srpana; tudi odkritje Močnikove se bode vršilo na željo njegovih čestilcev v velikih počitnicah.

G. Valentin Vodnik, kamnosek v Ljubljani, izdelal je krasen kip Matere Božje. Naročili so ga Vižmarci.

Čehovinov spomenik. V Gorici (?) se postavi spomenik slovenskemu junaku baronu Čehovinu, ki se je mnogo odlikoval v vojnah na Laškem. Darov za spomenik se je doslej nabralo 2144 gld. 60 kr.; cesar je podaril 400 gld.

Stoletnica rojstva Friderika Barage, slovenskega misijonarja in škofa v severni Ameriki, bode na praznik sv. Petra in Pavla. O tej priliki se mu postavi spomenik v njegovi rojstveni fari, v Doberniču na Dolenjskem.

Občini Rakek in Žilce sta vsled ukaza finančnega ministerstva izločeni iz logaškega, oziroma loškega davčnega okraja in priklopljeni davčnemu uradu cerkniškemu.

Železniške stvari. Dne 7. junija 1897 vozi posebni brzovlak iz Trsta na Dunaj, prihod v Ljubljano ob 11. uri 40 minutah, odhod ob 11. uri 45 minutah po noči.

Hôtel „Rinka“, katerega postavi konec Logarjeve doline v Savinskih planinah zadruga „Rinka“, katere predsednik je g. dr. Juro Hrašovec v Celju, bode otvorjen že prihodnje leto. To bode velika pridobitev za slovensko turistiko, in hvaležni bodo planinci možem, ki so tako hitro oživotvorili to idejo.

„Primorski List“ je izšel v novi, povečani obliki. Zadnji čas se krepko bori tudi za narodno načelo ter ni nič kaj priljubljen pri takozvanih laških „katoličanih“. Pozdravljamo ga zlasti kot sobojevalca v protisemitskem boju.

„Da sem jaz ptičica kam bi zletela . . .“ imenuje se nova krasna slovenska skladba, katero je za mešani zbor priredil g. dr. Benjamin Ipavec ter jo poklonil pevskemu društvu „Ljubljana“, da jo bode prvič zapela o priliki blagoslovljenja društvene zastave. Besede so mladega slovenskega pesnika A. Nikolajeva.

Krščanske starine v Celju. Tik mestne hranilnice nasproti kolodvoru so začeli te dni kopati temelj za novo poštno poslopje. Komaj 1 meter globoko so našli lep mozajik, sestavljen iz belih, rudečih, zelenih in temnih kamenčkov. Trdi se, da bi se bil odkril tlak v apsidi starokrščanske bazilike; tako je sklepati iz oblike. Ves polukrog — obrnjen proti izhodu — s premerom 13 metrov je pokrit ob periferiji 1 meter široko z drobnimi kamenčki, kateri predstavljajo več ali manj pravilne geometrične oblike. Gotovo zanimiva pa sta napisa, katera se nahajata skoraj ravno sredi polukroga. Prvi se lahko razločno bere in se glasi: „Justinianus diaconus f. p. (t. j. fecit pedes) CXX“. Nad in pod napisom je podoba goloba. Drugi napis je poškodovan; bere se le konec latinskega imena „... us in črke f. p. CCXXXX“. Nedavno so veččaki poskusili napraviti podobi omenjenih napisov, da bi potem mozajik vzdignili in ga kolikor mogoče zopet sestavili. Nekaj korakov v stran, v glavni ladiji, vidi se drug mozajik, kateri pa še ni popolnoma odkrit. Našlo se je tudi staro zidovje, o katerem se razno ugiblje, a ne da nič zanesljivega trditi. Morebiti nam prihodnji dnevi odkrijejo večje zanimivosti.

† **Misijonar Jeram.** Iz ameriškega lista „Glas Naroda“ posnamemo to-le: Carto, Cal., 4. maja. Danes po noči dospeli sel je prinesel poročilo smrti po vtopljenju Rev. P. J. Jerama v North Eel Riverju. Jeram je zapustil Eden Valley naselbino zjutraj v spremstvu necega Thomas Chasea in se hotel podati v Covelo gledé neke kupčije z naselbino. Oba moža sta jezdila, ko sta kakih sedem milj od njih namenjenega prostora dospela do Eel Riverja, poskušala sta ga prebrestiti. Chase si je bil svest, da je River mogoče prebrestiti, Rev. Jeram pa je nasprotno izrazil nevarnost. Chase je šel naprej in srečno dospel na drugo stran. Jeram mu je sledil. V sredi Riverja je bila videti le še glava njegovega konja. Najbrže je voda Jerama iz sedla privzdignila, ali pa je skušal poleg konja plavati. Prijel je konja za uzdo in se brzo bližal bregu; potem se je oprijel za vrbovo vejo in spustil uzdo konja. Ali vejica ni bila dovolj močna za težo in se je odrgala; ali Jeram je pogumno plaval proti bregu; nekaj časa je spretno plaval, ali hkrati se skrnil v valovih, kakor bi ga bil krč prijel. Chase mu je hitel na pomoč v reko in bil le nekaj črevljev od prostora, kjer se je Jeram vtopil, a ne več prikazal na površino. Truplo do 5. maja niso našli in se boje, da ga je voda odnesla v jezero. Rev. Jeram je bil kakih 32 let star in se rodil v kamniškem (loškem) okraju na Kranjskem. V šolo je hodil doma in tukaj ter tu služil prvo sveto mašo. Sreča mu ni bila nikjer mila, zato pa naj ob njegovi nesrečni smrti vsak rojak z nami vred vzdihne Bog mu bodi milostljiv!

Poziv z Goriškega. Goriški Slovenci smo pričeli gospodarski boj z nasprotniki na celi črti. Uspehi dveh mesecev so uprav velikanski. Ne bo dolgo, ko bodo nasprotniki bridko obžalovali svoje letošnje „zmage“. Toda v tem boju nam morajo iti na roko vsi Slovenci, vsi slovenski časopisi. Čim prej zmagamo Slovenci na Goriškem v tem boju, toliko bolje za ves narod. Ako bi v tem boju podlegli, bila bi to velikanska občenarodna nesreča. Disciplinarni, edinosti vsega naroda pa bodi nasprotnikom znak naše resne volje, naše moči, pred katero bodo morali trepetati. Prosimo torej, da nas slovensko časopisje podpira, a ne morebiti, da bi podiralo ono, kar bi mi zidali. Kogar bojkotujemo na Goriškem, mora biti bojkotovano po celi Sloveniji!

Frančkova kava. Tvrdba, ki ponuja to kavo, ima v Gorici za zastopnika velikega nasprotnika Slovencev Bombiga, kateri dobiva okoli 1500 gld. samo na procentih. Tvrdba ni hotela sprejeti pogoja, da naj si za slovensko stran goriške dežele najame slovenskega zastopnika,

oziroma vsaj zmernejšega Italijana ali pravičnega Nemca. Kdor hoče še dati zaslužka nasprotniku, naj le še kupuje Franckovo kavo!

V zakladi za našo organizacijo so darovali: S. P. v L 2 gld.; F. K. v L 1 gld.; župnik na Gorenjskem 30 gld.; Notranjec 6 gld.; Dr. V. G. v L 5 gld.; F. G. na K. 1 gld. V 20. številu izkazano 456 gld. 34 kr. Skupaj 501 gld. 34 kr. Somišljeniki! Posnemajte darovalce, zahtevajte „Slovenski List“ po gostilnicah in kavarnah! Pridobivajte novih naročnikov!

Slovanski svet.

Sloga v Dalmaciji se je žal začela nekoliko krhati. Odtujila se je najprej srbska stranka, ker sta njena zastopnika na Dunaju menila, da ne moreta najti mesta v slovanski krščansko-narodni zvezi. A tudi med pravaši in narodno stranko so se začela zbadanja, katera so po nepotrebnem prouzročili poslanci. Najprej je bil v Biankinijevem „Narodnem Listu“ prijeto poslanec dr. Bulat, ker se ni udeležil seje adresnega odseka, kjer je mesto njega dr. Ferjančič govoril za dalmatinske železnice. Biankini pripada stranki prava in Bulat narodni stranki. Nato je pa nekdo, najbrže dr. Bulat sam, v dopisu z Dunaja v listu „Jedinstvu“ očital Biankiniju, da se je upiral izvolitvi Vukoviča v proračunski odsek in iz strankarskih ozirov predlagal dr. Laginjo. Oboje se nam zdi otročje. Take malenkosti iz dunajskih posvetovanj naj se ne nosijo v časopise, kjer gotovo le vnovič netijo komaj poravnani razpor. Baš v tem trenutku, ko so Nemci tako zvito in solidarno nastopali proti Slovanom, bi morali odlični slovanski možje, kakoršni so poslanci, imeti pred očmi višje smotre in gledati na to, da osebnosti ne napravljajo med narodom hude krvi. Zapaliti je lahko, a požar pogasiti težko!

Slava Janu Legu! Plemeniti prijatelj Slovencev, g. Jan Legu v Pragi, obhaja o binkoštnih štiridesetletnico, odkar je prišel prvič med Slovence in pričel s peresom bratiti češki in slovenski narod. Občinski svet stolnega mesta Ljubljane mu je poslal z ozirom na velike njegove zasluge za slovenski narod in za češko-slovensko vzajemnost svoje čestitke. Tudi naš list pridružuje se njegovim čestiteljem. Na priporočilo g. J. Lega je zadnji čas pristopilo 17 čeških mest kot član „Matici Slovenski“ in občina plzenska je postala njena ustanovnica. Slava Janu Legu! Bog ga ohrani Slovanstvu še mnogo let!

Društva.

Družbi „sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani so v zadnjih treh tednih poslali: g. dr. Anton Mihalič v Ljutomeru zbirko 5 gld. 10 kr., darovala sta gg. Vaksel in Kralj po 50 kr., drugo je iz nabiralnika v kavarni pri g. Sršenu. — Slavna posojilnica na Dolu pri Hrastniku 5 gld. — Slavna posojilnica v Marenbergu 10 gld. — Iz nabiralnika v gostilni g. Pehanija v Žuženberku 5 gld. 84 kr. — Ženska podružnica v Gorici 50 gld. — Ženska podružnica v Prvačini 35 gld. — Slavna okrajna posojilnica v Mokronogu 10 gld. — Ženska podružnica v Sežani 80 gld. letnine in 50 gld. kot prvo polovico šeste pokroviteljine. — Podružnica v Celju 68 gld. 41 kr. — Slavna tržaška posojilnica in hranilnica 100 gld. pokroviteljine. — G. Podlimbarski 5 gld. — Č. g. Ivan Vrhovnik, župnik v Trnovem v Ljubljani, 3 gld. mesto venca na krsto č. g. župnika Kačarja. — G. Ručigaj 3 gld. 55 kr., nabranih ob poroki Feliksa in Jozefe Trepelj v Čužejevi gostilni na Rečici. — Moška podružnica v Trstu 250 gld. — Pristrčna hvala vsem darovalcem in zlasti damam, ki neutrudno skrbe za slovensko mladino!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

„Slovenska Matica“ bode imela občni zbor dne 23. junija popoldne ob 5 $\frac{1}{2}$ uri v Narodnem Domu. Med odborniki se priporoča na novo g. dr. Murko na Dunaju. Izdala bode letos Matica 7 knjig: Letopis, Glaserjevo Slovstveno zgodovino, povest Trojka, Šubičevo Električno, Štrek-ljeve Narodne pesmi, Rutarjevo knjigo Trst Istra in za planince v Knezovi knjižnici: Pot na Triglav ter Staničev življenjepis.

Slovensko katoliško delavsko društvo priredi binkoštni ponedeljek dne 7. t. m. pri Lozarju v Ljubljani društveni shod, kateri bode popoldne ob 4. uri z naslednjim vsporedom: 1.) Kaj hoče krščanski socializem; 2. Politični položaj; 3. Raznoterosti. K mnogoštevilni vdeležbi vabi odbor.

Pevsko društvo „Slavec“ imelo bode jutri na Kozlerjevem vrstu veliko ljudsko veselico s petjem in godbo. Začetek veselici ob 4. uri popoldne. Vstopnina 20 kr. za osebo. V slučaju neugodnega vremena se preloži veselica na binkoštni ponedeljek. Žal, da bode tudi na tej veselici vojaška godba piskala zopet le skoro same nemške „viže“, kakor da bi kranjska dežela še vedno bila priklenjena k „nemškemu bundu.“ Proti takemu postopanju bi bila potrebna skupna akcija slovenskih društev.

O izletu zborov „Glasbene Matice“ v Postojno se nam poroča sledeče: Izletniki odpelejo se v nedeljo po binkoštnih t. j. 13. junija t. l. z jutranjim poštanim vlakom v posebnih vagonih iz Ljubljane. Po sprejemu v Postojni ogledajo si trg in okolico Ob polu deveti uri bo sv. maša s petjem in ob 10. uri potovanje proti jami, katera se točno ob polu najstje ure odpre. V sijajno razsvetljeni jami bo svirala postojnska godba in moški pevski zbor bo zapel nekoliko zborov. Ob 2. uri popoldne bo skupni obed na vrtu hotela „pri kroni“. Po obedu vršila se bo ljudska veselica s koncertom in plesom. Izletniki vračali se bodo zvečer ob 9. uri s poštanim vlakom iz Postojne. Za vožnjo plačati je gld. 1.25 in za skupni obed 70 kr. že tukaj v Ljubljani pri vpisovanju, najkasneje do 10. junija t. l. v trgovini tvrde Lozarjeve ali pa v šoli „Glasbene Matice“, in sicer v tej vsak dan od 6. do 7. ure zvečer. Društveniki in prijatelji „Glasbene Matice“ naj bi ne izpuštili prelepe prilike, ogledati si notranjski podzemeljski čudež ter razveseliti se v pristno narodni družbi.

Pevsko društvo „Ljubljana“ je z velikim vrtnim koncertom v korist zalogi za društveno zastavo doseglo znaten moralen in gmoten uspeh. Ljubljansko meščanstvo se je udeležilo koncerta v častnem številu, nedostajali so le znani narodni prvaki, kateri se od čitalniškega biljarda nikakor ne morejo ponižati med narod. Pri koncertu je sodelovala godba 27. pehotnega polka. Svirala je pridno, a zopet premalo slovanskih točk. Vojaška godba hoče menda o vsaki priliki kazati, da smo od nje odvisni. Moški in mešani zbor „Ljubljane“ sta pod vodstvom zaslužnega glasbenika rodoljuba g. F. Gerbiča, in s prijaznim sodelovanjem g. I. Pavška in g. A. Puciharja rešila čast svojega imena. „Ljubljana“ je pričela procvitati! Kakor čujemo, se društvena zbor vsak dan množita ter bode o priliki blagoslovljenja društvene zastave dne 27. junija poleg moškega tudi mešani zbor nastopil znatno pomnožen. Čast delavnemu odboru!

Blagoslovljenje zastave pevskega društva „Ljubljana“. Dne 27. junija doživimo v našem mestu veliko narodno slavnost. Pevsko društvo „Ljubljana“ razvije tedaj svojo novo krasno zastavo, katera se bode v trnovski cerkvi slovesno blagoslovila. Kumica zastave bode blagorodna gospa Hribarjeva. „Ljubljana“ vabi k tej slavnosti vsa slovenska društva. Dosedaj se jih je že oglasilo okolu 30. Kakor vse kaže, bode dan 27. junija ne samo praznik za vrlo pevsko društvo „Ljubljana“, ampak tudi za slovensko slogo. Tržaški Slovenci prirejajo poseben vlak v Ljubljano. „Edinost“ jih navdušeno pozivlja k vdeležbi: „Tržaški in obče primorski Slovenci smo postali vsi več ali manj — trpini, mučeniki; nimamo je vesele ure več, ne v dnevu in ne v noči. Vedno nam šumi v ušesih le trpljenje, preganjanje in poniževanje! Kakor lačnemu treba kruha, žejnemu vode tako treba tudi nam malo čistega zraka, da se okrepcamo in morda zadobimo nove moči za nadaljnje vztrajanje v napovedanem in že vršečem se boju proti nam. Zato, ako bi uprav ne imeli drugih vzrokov, bi bilo dobro, da bi se odzvali vabilu pevskega društva „Ljubljana“. Ker je Ljubljana središče vse Slovenije, ker tam pozdravimo brate, in ker s tem povspešimo kolikor toliko i slovensko vzajemnost: trebalo bi, da nas pojde

lepo število!“ — Dobro bi bilo, da se na tak način odzovejo vabilu tudi ostali pokrajinski Slovenci, društva kakor posamezniki, lajki, in duhovniki, da se po dolgem času zopet zagrlimo v ljubezni, in da zadobi naša Ljubljana tisto navdušenje, katerega tako zelo potrebuje. „Ljubljana“ dela za vsprejem gostov in sploh za slavnost obširne priprave. Veličasten bode sosebno sprevod skozi mesto. Toliko zastav že davno ni vibralo v slavnostnem sprevodu, kakor jih bode to pot. Pred mestno hišo pokloni se društvo mestu, narodnjakinje pa pripno društveni zastavi trak. Govori se, da ne zaostanejo tudi Trnovčanke in Slovenke na Poljanah. Pred „Narodnim domom“ priredi društvo častno ovacijo svojim gostom. Sijajen bode obed, ki bode združeval zastopnike vseh Slovencev. Popoldne se vrši slava slovanski in slovenski pesmi na Kozlerjevem vrtu, kjer nastopijo posamezna pevška društva. Zvečer počasti „Ljubljana“ svoje goste s slavnostnim komersom. Razume se tudi, da v predvečer slavnostnega dneva priredi slavnost, ki nadkrili vse dosedanje. Mi slavnost „Ljubljane“ iskreno pozdravljamo, ker se nadejamo, da nas vsaj nekaj časa povede nazaj v tisto srečno dobo, ko je čisto narodno navdušenje razvnelo slovenska srca. Slovenci, na svidenje 27. junija v beli Ljubljani!

Društvo za privabljenje tujcev v Ljubljano. Na povabilo župana g. Hribarja se je vršil dne 2. junija v magistratni dvorani sestanek, ki je imel namen, oživiti društvo za promet tujcev. Udeleženci so sklenili, obrniti se do sličnih društev, da jim izroče svoja pravila, ter v najkrajšem času ustanoviti tudi v Ljubljani zelo potrebno društvo. V odbor so izvoljeni g. kanonik dr. Elbert, zastopniki slovenskega planinskega društva gg.: V. Borštner, F. Orožen in J. Macher, dalje gg.: marquis Gozani, pl. Ohm Janušovski, dr. Rožnik, Fr. Doberlet, Plantan in dr. Pirc. Odbor je izvolil svojim predsednikom g. dr. Elberta. Mnogo uspeha!

Trgovsko bolniško in podporno društvo ostane za letos zopet v nemškutarskih rokah. Ko bi naši narodni trgovci in trgovski pomočniki bili vsaj toliko odločni, da bi poleg nemškega društvenega poročila zahtevali tudi slovenskega, bi menda g. Treun ne omedlel.

O razmerah v ljubljanski Čitalnici smo prejeli obširen dopis, katerega za zdaj ne priobčimo. Pozornosti vredna se nam zdi opomnja dopisnikova, zakaj se narodna Čitalnica v Ljubljani čisto ne vdeležuje narodnih slavnostij z zastavo. „Narodni“ so, a se boje naroda, ker so preveč „nobel“.

Ljudski shod priredi slovensko katoliško delavsko društvo v nedeljo dne 13. t. m. v Mengšu.

Občni zbor prostovoljne požarne brambe v Ljubljani, ki se je vršil dne 30. maja, nam je tudi pokazal, koliko bi imeli ljubljanski narodnjaki še dela, da postanemo sami svoji, ako bi vsled nesrečne dr. Tavčarjeve politike ne vladalo nehajstvo. Prostovoljna požarna bramba v Ljubljani je pravo gnezdo kranjske nemškutarije in čas bi bil, da bi pričeli to gnezdo Slovenci razdirati. Ne razumemo, zakaj mora slovenska Ljubljana, v kateri hočejo gospodovati „Narodovci“, imeti nemškutarsko požarno brambo in čisto nemški komando.

Občni zbor nemškega in avstrijskega planinskega društva se letos zvrši od 5. do 8. avgusta v Celovcu. Ker takrat pride tja dokaj „bratcev“ iz „rajha“, bodo nemški Celovčani kajpak vsi po koncu! Slovenci, pristopajte „Slovenskemu planinskemu društvu!“

Češki podružnici „Slovenskega planinskega društva“ je pristopilo že okolu 100 članov. Kaj pravijo k temu nekatere slovenske podružnice slovenskega planinskega društva?

Trgovska obrtna zadruga v Gorici, to velepomembno društvo za goriške Slovence, je imelo svoj ustanovni shod v dvorani „Goriške čitalnice.“ Shod je sklical g. dr. Tuma. V odbor je izvoljenih 21 gospodov. Večina zborovalcev je podpisala ustanovno listino. V slogi naprej!

Mestna hranilnica ljubljanska. Meseca maja leta 1897, vložili sta v mestno hranilnico

Ljubljansko 602 stranki 183.648 gld. 10 kr., 613 strank je pa vzdignilo 289.525 gld. 59 kr.

Ljudska posojilnica v Ljubljani, ki ima svoje prostore v Gradišču št. 1., priobčuje v „Laibacherici“ — samo nemške inserate. Tako ne delajo druge slovenske posojilnice! „Laibacherica“ za denar vsprejema tudi samoslovenske inserate.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu maju 1897. je 166 strank vložilo 47.008 gld. 47 kr. in 67 strank vzdignilo 12632 gld 21½ kr., 31 strankam se je izplačalo posojil 25045 gld Stanje ulog 248.127 gld. Denarni promet 135.894 gld. 22½ kr.

Razne stvari.

Rudnik živega srebra so našli na Hrvaškem v čabarskem okraju pri Trstju. Od Petra kneza Kumičića je rudnik kupilo neko industrijalno društvo v Londonu, ki kmalu začne ondi delo. Zakaj pa tujec?

Rusija ima po zadnji štetvi 129,211,833 ljudij. Leta 1885. jih je bilo 108,819,332: Vse površje te ogromne države meri 18,990,735 štirjaških vrst. Izmed večjih mest imajo: Petrograd 1,267,023, Moskva 988,610, Varšava 514,752, Odesa 404,651, Lodž 514,780, Riga 282,943 in Kijev 248,750 prebivalcev.

Električne železnice dobi dunajsko mesto. Sklenil je nedavno občinski svet, da jih napravi mesto v svoji režiji. Židovska tramvajska podjetja bodo na ta način mnogo izgubila in tedaj se srdi ves Izrael nad županom Luegerjem, ker nima usmiljenja z ubogimi Židi.

Južna železnica je lani imela čistega dobička 21,047,892 gld. Ker se bode večina te svote porabila za izbris delnic, bode ostalo le 1,719,052 gid., da se razdeli med siromake delničarje.

Zaloga vseh preskusenih domačih zdravil.

Razpošilja se vsak dan 2krat po pošti.

Lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek,
Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta.

Ob sedanjem času za uživanje najbolj pripravno pristno-sveže in čisto

✂ **Dorš. medec. ribje olje.** ✂
1 stekl. 50 kr.; dvojna 1 gld.

Neprekosljivega učinka je
Tanno-Chinin tinktura za lase
katera ohranja lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica 50 kr z navodom.

Jedina zaloga:
lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek.
LJUBLJANA, Reseljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.

Zobozdravnik

AVGUST SCHWEIGER

ordinira vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne
in od 2. do 5. ure popoldne.

v hotelu „pri Maliču“, II. nadstropje
št. 25—26.

Umetelni zobje v zlatu brez neba (takozvana krona in mostovna dela) ostanejo trajno v ustih. Istotako v kavčuku posamni zobje in cela zobovja. Kavčukovi komadi se na nebni strani obložijo z zlatom, ne proizročujejo nikakršnega duha ali vtisa na nebni zlezni mreni.

Nova emajlova plomba, nerazrušljiva, za katere trpežnost se jamči, po plombiranju se nikdar ne pojavijo bolečine, sprednji zobje se z njo lahko na polovico nadomestijo.

Nova ameriška zlata zobna plomba za vsak zob.

Vsa dela in operacije se izvršujejo solidno in reelno s popolnim jamstvom.

☛ Ostane trajno tukaj. ☛

Pleskarska in lakirarska obrt
Josipa Makovca
Breg št. 20. LJUBLJANA Breg št. 20.
se priporoča spoštovanemu p. n. občinstvu za prevzemanje vseh v njegovo stroko spadajočih del, kakor v mestu tako na deželi
zlasti vseh novošegnih vrst lesa s prosto roko imitovanih.
Točno in solidno izvrševanje, pri uporabi najboljšega materiala in po kolikor mogoče najnižjih cenah.

Prej **Albert Robida** Prej
M. Učak M. Učak
v Ljubljani, Rožne ulice št. 5
izvršuje po najnižjih cenah
sobna slikarska dela
v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

• **Alojzij Lenček,** •
stavbeni in galanterijski klepar,
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 21.
se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za vse v njegovo stroko spadajoča dela.
☛ Zagotavlja najsolidnejšo postrežbo in zmerne cene. ☛

Otvoritev pisarne.

Visoko c. kr. ministerstvo in veleslavna c. kr. deželna vlada za Kranjsko v Ljubljani sta, in sicer prvo z odlokom z dne 24. aprila 1897, št. 12504, slednja pa z naredbo z dne 2. maja 1897, št. 6598, podelila podpisane koncesijo za otvoritev

privatne agencije v Ljubljani

s pravico za izdelovanje nastopno naštetih listin, in sicer:

prošenj na Nj. veličanstvo, računov, vlog na razne osrednje urade in druga oblastva, zadevajočih pomiloščenje in razne milostne čine, obrtne, ženitvene in pristojnostne, državljanstvene, iz in priseljevanstvene, vojaške, naborne in one stvari, ki so v področju političnih oblastij, pa tudi zastopstvo v naštetih opravilih.

Uljudno dajoč to na splošno vednost, se priporočam najtopleje v naročila na izdelovanje vseh v pisarniško stroko vstevajočih se stvari ter zagotavljam točno, najvestnejšo izvršitev po nizki ceni.

Velespoštovanjem

Josip Perhac,
v Ljubljani, Streliške ulice št. 4.

VIZITNICE J. Blasnikova tiskarna.

Gostilna pri „novem svetu“.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da je
v gostilni pri „novem svetu“
na Marije Terezije cesti št. 14

popolnoma na novo prirejen vrt,

otvorjen, na katerem se nahaja velik salon za 100 oseb in na novo urejeno in utrjeno kegljišče.

Točim izvrstno pristno dolenjsko, črnokalsko in črno istrijsko vino in Koslerjevo marčno in carsko pivo ter postrežem z dobrimi jedili. Postrežba je točna.

Med tednom se kegljišče odda tudi častitim društvom. Za mnogobrojen obisk se priporoča

z odličnim spoštovanjem

Valentin Mrak,
gostilničar.

Ljubljana, dne 2. junija 1897.

P. n.

Usojam si uljudno naznaniti, da sem poleg svoje dosedanje trgovine s papirnatimi vrečami in s papirjem na debelo otvoril na tukajšnjem trgu
na Sv. Petra cesti št. 6
tudi še na novo ustanovljeno
prodajalnico
kjer bodem razpečaval isto tako na drobno
papir vsake vrste, kakor tudi vse druge pisalne in risalne potrebščine.
Posebno opozarjam na različne uvedene najnovejše specialitete v napominanih strokah, kakor tudi na nove šolske zvezke, katere sem priridel v prid „Učiteljskemu konviktu v Ljubljani“.
Nadalje prevzel sem razpečevanje „narodnega papirja“ v prid „Narodnemu domu“ ter se pri meni nahaja tudi izključna zaloga „Ciril-Metodovih svinčnikov“, katere sem založil v družbene namene.
Pričakuječ prav obilnih in mnogobrojnih naročil, zagotavljam sl. občinstvu cene in vsikdar točne postrežbe ter se priporočam z najodličnejšim spoštovanjem
Jos. Petrič
izdelovatelj papirnatih vreč, šolskih zvezkov ter tovarniška zaloga papirja v Ljubljani.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke,
zarebane strešne opeke (Falzziegel)

(izdelane iz najbolj znane Vrhnjske glin) z zraven spadajočo

stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitega železa

lončene peči in štedilnike

(lastnega izdelka)

☛ **Roman-cement** ☛

Dovški Portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Njegova Svetost
Papež Leon XIII.

naročil je po svojem zdravniku profesorju dr. Laponij-ju lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani najsrčnejšo zahvalo za Njegovi Svetosti vposlano

tinkturo za želodec.

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so **Piccoli-jevo tinkturo za želodec** preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, ktera krepča želodec, pomnožuje tek ter pospešuje prebavanje in čiščenje.

Cena: 1 steklenica 10 kr., 12 steklenic z zavijem 1 gld. 36 kr., poštna pošiljatev 70 steklenic 6 gld. 50 kr.

Najvišje priznanje (28-2)

lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani kot prirejevalcu **kapljic za želodec**, ktere je z zadovoljnim uspehom Nj. c in kr. Visok. prejasna gospa prestolonaslednicvdova nadvojvodinja

Štefanija.

izvolila opetovano uporabiti. — Cena steklenici 20 kr., 10 steklenic 1 gld. 50 kr.

Naročila izvršuje točno proti podvzetju lekarna G Piccoli v Ljubljani.

Slovinci! Spominjajte se o vsaki priliki šolske družbe sv. Cirila in Metoda.

priporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih **dežnikov in solnčnikov** po najnižji ceni.

FRANC ČUDEN,

urar,

Mestni trg. LJUBLJANA. Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatnine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah.

Spoštovanjem

FRANC ČUDEN.

Janez Jax

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

in

strojev za vozarenje.

(biciklov, velocipedov.)

Ceniki franco na razpolago.

Andrej Rovšek,

kipar in izdelovatelj altarjev, LJUBLJANA, Kolodvorske ulice št. 34, priporoča

svojo delavnico

vsem preč. cerkvenim predstojništvom in vsem ljubiteljem domače umetnosti.

Pripoznano umetniško dovršena dela.

Josip Leuz,

trgovec

v Ljubljani, Resljeva cesta

kupuje ter plačuje po možno najvišji ceni, kakor

ribniški, angleški in onejida-krompir, želod, hrastove ježice, bukov žir, vsakovrstne rastline (korenine in perje) v vsaki množini.

Plačuje takoj!

Brata Eberl,

Ljubljana, Franciškanske ulice št. 4.

Plesarska mojstra

c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 51.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamci za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. —

V Ljubljani na Starem trgu 21 v Rudezevi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino namizno in sladšičarsko pecivo po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago.

Priporoča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imendneh in raznih slovesnostih.

Knjigoveznica Fr. Breskvar,

preje L. Šverljuga,

pred škofijo, št. 6, poleg 'Katoliške Bukvarne'

se priporoča v vezanje vsakovrstnih knjig.

Molitvenike družbe sv. Mohorja po več vkup poslanih veže po primerno znižani ceni. V zalogi ima tudi za vse družbine knjige lepo izdelane platnice za knjigoveze po dežeh.

Opozarja tudi še na svoje krasno izvršene platnice za „Dom in Svet“, Wolfov slovar itd. — Naročila na kakoršesnobodi platnice izvršuje po želji ali načrtu natančno in ceno.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljudneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

— Cene nizke. —

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda s sedežem v Gorici

prodaja

naravna in pristna vina,

pridelke svojih članov, namreč belo vino (rebuljo) in črno vino, dalje vina za steklenice, rizlinga in burgundca. Stari burgundec se posebno priporoča okrevancem.

Prodaja se vrši tudi v sodčih, ki ne drže izpod 56 litrov.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

Poštena postrežba.